

Hänvisning
Mikael Wennström

Kontaktperson
David Ståhlman

Ärende
**MÖTESPROTOKOLL STYRGRUPP VA-PLAN
ÅLAND**

Tid: Tisdag 14 juni kl. 13:15-15:15

Plats: Mötesrum vån. 2 Ålands Vatten Ab

Närvarande:

Mikael Wennström, ordförande
David Ståhlman, sekreterare
Katarina Donning, Saltviks kommun
Dina Friberg, Eckerö kommun
Emma Mattsson, Hammarlands kommun
Michael Lindbäck, Jomala kommun
Kai Söderlund, Mariehamns stad
Hans-Kristian Skaag, Föglö kommun
Christian Nordas, Ålands Vatten Ab

§12

Ordförande öppnade mötet.

§13

Föregående protokoll justerades. Det beslöts att protokoll skickas ut en vecka/fem arbetsdagar efter att mötet hållits. Därefter har styrgruppen en vecka på sig att komplettera protokollet. Mötesagenda ska skickas ut en vecka innan följande möte.

§14

Mötesagenda godkändes efter justering till det upplägg som detta protokoll är skrivet.

§15

Mötesdatum för november bestämdes till 8:onde kl. 13:15.

§16

VA-utredaren uppdaterade styrgruppen om det löpande arbetet. Datainsamlingen för VA-översikt pågår där samtliga kommuners VA-ansvariga blivit tillskickad frågeformulär som finns för påseende på projektets hemsida.

<http://www.vatten.ax/projekt/va-plan-aland>

Sammanställning av uppgifter tar fart efter deadline 30 juni. Ålands Vatten har anställt två stycken sommarjobbare. De kommer lägga 60 procent av sin arbetstid på att bistå i arbetet med VA-översikt. Ålands Vatten har haft möte med GIS-ingenjör Mats Karlsson på LR. Karlsson presenterade den GIS-tjänst som släpps tillgänglig för kommunerna till hösten, samt presenterade möjligheterna att samla kommunernas GIS i den gemensamma tjänsten på längre sikt. Ett möte kring detta med information till kommunerna kommer hållas 1 september där Ålands Vatten kommer närvara.

§17

Uppföljning av bordlagda och inte avklarade ärenden från föregående möte.

17.1 Klargörande av roller för Landskapsregeringen, kommunerna och Ålands Vatten för färdig VA-plan. Ordförande gick igenom det mail som skickats ut om frågan 14.06.2016 innan mötet.

” LR har försökt få till ett kommunalt samarbete kring i första hand avloppsfrågor under flera års tid. LR skickade i oktober 2014 ut ett förslag till vattenåtgärdsprogram på remiss (med stöd av vattenlagen 22 §). I remissen står att en VA-plan ska tas fram ”av Ålands Vatten i samarbete med övriga kommunala VA-bolag”. I remissen stöddes detta, med en del förslag till förtydliganden. Lagtinget beslöt för ca ett år sedan att man ville stöda Ålands Vatten att ta fram en samordnad VA-plan. LR följde upp detta med beslut om vattenåtgärdsprogrammet, där det står att LR/miljöbyrån ska var huvudansvarig i samarbete med Ålands vatten och övriga kommunala VA-bolag samt kommunerna. Det finns inte några planer på att ändra ansvarsfördelningen gällande vatten och avlopp. Arbetet ska utföras inom ramen för gällande lagstiftning och ansvarsfördelning. I stället pågår ett arbete med förtydligande att lagstiftningen (alltså inom ramen för nuvarande ansvarsfördelning). Detta arbete utgår nästan helt från de synpunkter och önskemål som kommunerna lämnade in vid remissen av vattenåtgärdsprogrammet. Det gäller framförallt: ge kommunerna ökade befogenheter att ta ut avgifter (för ökad kostnadstäckning), förtydliga bestämmelser gällande reningskrav och tillsyn, komplettera med tillsynsvägledning samt

uppdatera lagstiftningen och samla bestämmelserna i en enda lag. Avloppslagstiftningen diskuteras i särskild referensgrupp.”

Ordförande betonade under mötet att det hittills inte förts diskussioner om att ändra kommunernas respektive LR:s ansvarsområden vad gäller vatten- och avloppsfrågor. Han sade att det inte heller kan uteslutas, t.ex. om det inom ramen för arbetet med VA-planen (t.ex. i styrgruppen) kommer fram att ansvarsfördelningen ska justeras i något hänseende för att göra förvaltningen av dessa frågor mer långsiktigt hållbar. Om ett sådant önskemål framförs kommer den att diskuteras i styrgruppen för VA-planen. KS menade att det finns risk att alla kommuner inte har samma behov eller resurser att följa VA-planen. Styrgruppen behöver därför förhålla sig till den risken i arbetet med VA-plan. Ordförande konstaterade att det ovannämnda understryker vikten av god kommunikation och förankring med kommunerna.

17.2 Prioritering i projektbeskrivning, se bilaga 2.

Det diskuterades ett antal av punkterna i projektbeskrivningen. Styrgruppen kom fram till att det finns kort- och långsiktiga aspekter att förhålla sig till i prioriteringsfrågan. KS framhöll att avloppsfrågan är en mer skriande fråga att lösa än vattenförsörjningen. CN framhöll att arbetet med skydd av vattentäkter är ett mer långsiktigt arbete vilket kräver god framförhållning och kommunöverskridande samarbete.

Styrgruppen var överens om att EA bör få hög prioritet. KD föreslog prioritering av VA-kartläggningen i första hand och fick medhåll av styrgruppen. VA-utredare prioriterar i första hand kartläggningen av VA, där ett underlag, så långt som möjligt i GIS-form, presenteras till nästa möte. Kartunderlaget ska innehålla VA-ledningsdragningar, fastigheter och eventuella utbyggnadsplaner. Det konstaterades att utifrån underlaget kommer styrgruppen få en bättre överblick av nuläget, lättare kunna göra saklig bedömning och mer strikta prioriteringar.

Frågan om behovet av att klarlägga kommunernas framtida behov och leverera avloppsvatten till befintliga eller nya reningsverk diskuterades. Det framfördes från kommunernas sida att det är svårt att bedöma det framtida behovet, eftersom det inte går att förutsäga vilka och i vilken omfattning områden som kommer att bebyggas. KS framförde att detta visar på behovet av långsiktig planering. Ordförande ställde frågan om bedömningen av det framtida behovet av utbyggda reningsverk ska överlämnas till en utomstående konsult, och menade att förr eller senare måste kommunerna ta ställning till frågan. Ordförande föreslår att frågan tas upp på nytt på nästa möte och föreslår att det klagörs i vilket skede staden och övriga kommuner med reningsverk bör känna till det långsiktiga behovet av ta emot avloppsvatten. Bör detta göras i slutet av av 2017 då VA-planen färdigställs eller bör det göras tidigare?

VA-utredaren ska ta fram ett förslag till prioritetsordning inför nästa möte för styrgruppen att förhålla sig till. Vid prioriteringen ska VA-utredaren ta ställning till alla de punkter som räknas upp i bilaga 1 och 2 i beslutet om VA-planen, dvs ett förslag ska ges till vad VA-planen ska omfatta. För de punkter som föreslås ingå i arbetet med VA-planen ska en översiktlig tidsplan tas fram. Till nästa möte presenteras ett första utkast till VA-översikt.

17.3 Prioriteringsgrad för kartläggning av enskilda avlopp samt resurser. VA-utredare informerade att i utskickade frågeformulär kartläggs antal EA per kommun samt fördelning beviljat tillstånd före och efter år 2001. VA-utredaren gav olika förslag på prioriteringsordning gällande kartläggning av EA:

17.3.1 Skall ett komplett register för Ålands EA kartläggas bör det klargöras i vilket system och format det ska samlas i. Dubbelarbete kan undvikas. Datainsamlingen kommer underlättas om det kan göras på sådan sätt att uppgifter förs in i ett gemensamt registreringssystem kompatibel med GIS. Styrgruppen kan driva frågan för att lägga grund för hanterbar registrering och kartläggning. HS inflikade att ett sådant system även behöver kunna hantera miljöärenden. KS framhöll att Mariehamns stad är fast i sitt system, och har allt som ett gemensamt system efterfrågar. Ordförande anser att om ett register för Ålands EA tas fram bör det första steget vara att klargöra vilken data som ska samlas in och sammanställas. Dubbelarbete kan på så sätt senare undvikas och datainsamlingen underlättas. Sammanställningen av data bör göras på sådan sätt att uppgifter senare lätt kan föras in i ett gemensamt registreringssystem kompatibelt med GIS. Det antagligen enklaste sättet att göra det på är att sammanställa datat i vanlig Excel-fil. Ordförande anser vidare att insamlingen och sammanställningen av data bör frikopplas från diskussionen om vilket, eller vilka, system som ska användas i framtiden. Det är inte uteslutet att flera system kan användas parallellt. En diskussion om det kommer troligen att föras i arbetet om en gemensam GIS tjänst för landskapet och kommunerna.

17.3.2 VA-planen prioriterar i första hand EA som är i anslutning till verksamhetsområden. Förslag att inventeringar kan göras med extra resurs sommaren 2017.

17.3.3 Handlingsplan och kartläggning för EA utanför verksamhetsområden prioriteras i andra hand i VA-plan. Ordförande önskar tillägga att oberoende vilket område som man först prioriterar, och oberoende vem som gör jobbet och i vilket skede, måste kommunerna hjälpa till med att göra sådant data som finns arkiverat på kommunerna tillgängligt. Ordförande anser inte heller att det ska uteslutas att arbetet kan påbörjas tidigare än sommaren 2017 och att sådana alternativ ska övervägas.

17.4 Koordinering beredskapsplan, uppföljning kommunförbundet. Ordförande har varit i kontakt med kommunförbundet vilket lät meddela att man inte anser det är ÅMHMs roll att leda arbetet med en övergripande beredskap för dricksvattenförsörjning. Arbetet bör ledas av annan part. Dock hindrar inget att ÅMHM deltar i arbetet. Kommunförbundet ser inget hinder i att arbetet med den övergripande beredskapen koordineras med arbetet med VA-planen.

§18

Ordförande gav uppdatering om arbetet med revidering av vattenlag och tillsynsvägledning. Intressenterna i projektbeskrivningen för revideringen har till 23 juni på sig att lämna input på nuvarande ändringsförslag.

§19

Ordförande föreslog att styrgruppsmedlemmar som saknar ersättare ges möjlighet att utse sådan personlig så att representation alltid garanteras vid möten. Personliga ersättare presenteras nästa möte av dem som saknar idag.

§20

Det diskuterades att delrapport förankras genom möten med prioriterade intressegrupper under oktober månad. Ordförande och VA-utredare kommer fastställa mötesdatum.

§21

Nästa möte hålls 30 augusti kl. 13:15.

§22

Mötet avslutades kl. 15:15.